

Opracowanie przygotowane w ramach projektu:
OBYWATELU MASZ PRAWO!

Tytuł opracowania:

*Przeciwdziałanie dyskryminacji rasowej w USA
(ekspertyza specjalistyczna)*

Autor opracowania:

Dr Grzegorz Skrobotowicz

Spis treści

Wstęp.....	3
Przeciwdziałanie dyskryminacji rasowej w USA	4
Podsumowanie	12
Bibliografia.....	13

Wstęp

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej podpisały Międzynarodową Konwencję w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji rasowej¹ (*ICERD* lub *Konwencja*) w 1966 r. Administracja prezydenta Lyndona Johnsona zauważyła wówczas, że Stany Zjednoczone *nie zawsze dorównywały swojemu dziedzictwu konstytucyjnemu równości dla wszystkich, ale że jest w marszu w stronę zgodności*. USA ostatecznie ratyfikowały Konwencję w 1994 r. i po raz pierwszy złożyły sprawozdanie z postępów we wdrażaniu Konwencji Komitetowi ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej² (*CERD* lub *Komitet*) w 2000 r.

Rząd Stanów Zjednoczonych odnotował również wzmożony wpływ rasizmu względem kobiet i dzieci. W raporcie z 2022 roku przedstawionego Komitetowi ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej, Stany Zjednoczone stwierdziły, że *jawna dyskryminacja jest mniej powszechna niż trzydzieści lat temu, przyznając jednak, że utrzymuje się ona z powodu subtelnych form dyskryminacji, które utrzymują się w społeczeństwie amerykańskim*.³

Przebieg amerykańskiej polityki rasowej i etnicznej w ciągu najbliższych kilku dekad będzie zależał, nie tylko od dynamiki wewnątrz społeczności afroamerykańskiej, ale także od stosunków między Afroamerykanami a innymi grupami rasowymi lub etnicznymi. Zakres zgłaszanej dyskryminacji w kilku obszarach życia sugeruje szeroki wzorzec dyskryminacji osób rasy czarnej w Ameryce, wykraczający poza jednostkowe przypadki. Tak zwane czarno-białe rozbieżności istnieją w niemal wszystkich wymiarach doświadczeń z instytucjami publicznymi i prywatnymi, w tym w kontaktach ze służbą zdrowia i policją. Dowody na dyskryminację systemową sugerują potrzebę bardziej aktywnych interwencji instytucjonalnych w celu zajęcia się rasizmem w ustawodawstwie i praktyce wymiaru sprawiedliwości.⁴

¹ Ang. - The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination - <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-elimination-all-forms-racial> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 18:00].

² Ang. - The Convention to the Committee on the Elimination of Racial Discrimination - <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 18:00].

³ <https://digitallibrary.un.org/record/432925?ln=en> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 20:00].

⁴ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6864380/> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 15:00].

Przeciwdziałanie dyskryminacji rasowej w USA

Obecnie, około jedna trzecia osób rasy czarnej (32 procent) zgłosiła, że doświadczyła dyskryminacji podczas spotkań klinicznych lub ambulatoryjnych, podczas gdy 22 procent unikało szukania opieki zdrowotnej dla siebie lub członków rodziny z obawy przed przewidywaną dyskryminacją. Większość czarnoskórych dorosłych zgłosiła, że doświadczyła w swoim życiu dyskryminacji w zatrudnieniu (57 procent w uzyskiwaniu równej płacy/awansu; 56 procent w ubieganiu się o pracę), w kontaktach z policją (60 procent zgłosiło zatrzymanie/niesprawiedliwe traktowanie przez policję) i słysząc tzw. mikroagresję (52 procent) i obelgi rasistowskie (51 proc.). Prawdopodobieństwo zgłoszenia dyskryminacji względem *czarnoskórych* w każdej dziedzinie było znacznie wyższe w porównaniu z *białymi*. Co ważne, wśród osób rasy czarnej, posiadanie wyższego wykształcenia wiązało się z większym prawdopodobieństwem doświadczenia ogólnej dyskryminacji instytucjonalnej.⁵

Formy dyskryminacji zgłoszone Organizacji Narodów Zjednoczonych przez Stany Zjednoczone obejmują w pierwszej kolejności następujące zachowania:

- 1) nieodpowiednie egzekwowanie istniejących przepisów antydyskryminacyjnych;
- 2) nieefektywne wykorzystanie i rozpowszechnianie danych;
- 3) niekorzystne warunki ekonomiczne, jakich doświadczają grupy mniejszościowe;
- 4) uporczywą dyskryminację w zatrudnieniu i stosunkach pracy, w tym w procesie awansowania;
- 5) segregację i dyskryminację w mieszkalnictwie prowadzącą do ograniczenia możliwości edukacyjnych mniejszości;
- 6) brak równego dostępu do kapitału, rynków kredytowych i technologii;
- 7) dyskryminacja w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w tym szczególnie w sposobie stosowania przepisów prawa karnego względem mniejszości rasowych i etnicznych;
- 8) brak odpowiedniego dostępu do ubezpieczenia zdrowotnego i opieki zdrowotnej;
- 9) dyskryminacja imigrantów w innych obszarach niż wymienione powyżej;

ICERD wymaga od Państw-Stron, aby *zapewniły każdej osobie podlegającej ich jurysdykcji skuteczną*

⁵ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6864380/> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 16:00].

ochronę i środki zaradcze, za pośrednictwem właściwych sądów krajowych i innych instytucji państwowych, przed wszelkimi aktami dyskryminacji rasowej oraz aby zapewniły prawo do dochodzenia od takich trybunałów sprawiedliwego i odpowiedniego zadośćuczynienia lub zadośćuczynienie za jakąkolwiek szkodę poniesioną w wyniku takiej dyskryminacji.⁶ CERD zauważył, że prawo do dochodzenia sprawiedliwego i odpowiedniego zadośćuczynienia *niekoniecznie jest zabezpieczone karą sprawcy dyskryminacji oraz że sądy i inne właściwe władze powinny rozważyć przyznanie rekompensaty finansowej za krzywdy, szkody materialne lub moralne jakich doznała ofiara, tam gdzie jest to stosowne.*⁷

ONZ ustanowiła także zasady dotyczące prawa ofiar do posiadania środków zaradczych i odszkodowań, w szczególności określając prawo do odszkodowań dla osób pochodzenia afrykańskiego. Chociaż państwa generalnie ponoszą odpowiedzialność międzynarodową jedynie za czyny, które są zarówno bezprawne w skali międzynarodowej, jak i można je przypisać państwu, zasada ta nie ma jednak zastosowania do niewolnictwa i jego dziedzictwa⁸.

Chociaż Stany Zjednoczone uchwaliły ustawy dotyczące ochrony praw obywatelskich już w latach pięćdziesiątych XX wieku, to jednak ustawodawstwo to, było w dużej mierze, nieskuteczne w ograniczaniu dyskryminacji strukturalnej i nierówności rasowej z powodu orzeczeń sądowych, które znacząco podważały ich zakres oraz w niewielkim stopniu egzekwowały ustanowione prawa przez rząd USA. Co więcej, Stany Zjednoczone konsekwentnie wskazywały w swoich raportach dla ICERD, że *nieodpowiednie finansowanie* jest jedną z głównych przyczyn niewystarczającego egzekwowania przepisów na szczeblu federalnym. Niepowodzenie USA w zwiększaniu wysiłków i zasobów w zakresie egzekwowania prawa, przy jednoczesnym uznaniu tych powszechnych rozbieżności w ciągu ostatnich prawie trzydziestu lat, odkąd Stany Zjednoczone stały się stroną ICERD, wymaga natychmiastowego zreformowania.⁹

Interwencja naprawcza w związku z historyczną i współczesną niesprawiedliwością rasową jest wyjątkowo pilna i wprost wymagana przez przepisy ICERD. Głębokie szkody rasowe i nierówne

⁶ Zob. art. 6 ICERD.

⁷ https://digitallibrary.un.org/record/576098/files/HRI_GEN_1_Rev.8-EN.pdf?ln=en [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 20:00].

⁸ https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/SR/A_74_231_Reparations_SR_Racism.pdf [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 20:00].

⁹ <https://www.federalregister.gov/documents/2021/01/25/2021-01753/advancing-racial-equity-and-support-for-underserved-communities-through-the-federal-government> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 20:00].

traktowanie, które są nierozzerwalnie zakorzenione w niewolnictwie na tle rasowym, pozostają ciągle nienaprawione, utrwalając nierówności systemowe. Amerykańscy badacze oszacowali, że Stany Zjednoczone odniosły korzyści z 222.505.049 godzin pracy przymusowej między 1619 r. a zakończeniem niewolnictwa w 1865 r., co obecnie wycenia się na kwotę ok. 97 bilionów dolarów amerykańskich. Tylko w 1860 roku, cztery miliony zniewolonych Afrykanów, których wartość pracy wyceniono na co najmniej 3 miliardy dolarów amerykańskich, stanowiło więcej niż cały kapitał zainwestowany w koleje i fabryki w Stanach Zjednoczonych razem wzięty. Zniewoleni ludzie byli poddawani brutalnej pracy przymusowej oraz formalnej i nieformalnej dyskryminacji usankcjonowanej przez państwo, co spowodowało poważne szkody gospodarcze, a także szkody psychologiczne, społeczne i polityczne.¹⁰

Afroamerykanie będący obywatelami w USA w dalszym ciągu borykają się z poważnymi trudnościami ekonomicznymi pod względem nierówności w osiągniętych dochodach oraz cierpią z powodu dyskryminacyjnej polityki w zakresie własności gruntów i domów, odmowy dostępu do opieki zdrowotnej i segregacji w edukacji. Wynikające z tego dysproporcje są zdumiewające. Tzw. przeciętna *białoskóra rodzina*, ma mniej więcej dziesięciokrotnie większy majątek niż przeciętna *czarnoskóra rodzina*, a biali absolwenci szkół wyższych mają ponad siedem razy większy majątek niż czarni absolwenci szkół wyższych. Przy obecnym tempie wzrostu bogactwa rodzin *czarnych*, uzyskanie przez *czarnoskóre rodziny* takiego samego majątku, jaki obecnie posiadają *rodziny białoskóre*, zajmie szacunkowo 230 lat. Około 21 procent Afroamerykanów w Stanach Zjednoczonych żyje w biedzie, co stanowi ponad dwukrotnie więcej niż w przypadku białych osób (8,8 procent). Chociaż *te dysproporcje majątkowe są zakorzenione w historycznych niesprawiedliwościach i przenoszone przez niedawne i trwające praktyki i polityki, które nie odwracają niesprawiedliwych tendencji*, jak dotąd rząd USA nie zrobił wystarczająco dużo, aby zaradzić trwałym i współczesnym problemom rasowym, dyskryminując skutki struktur nierówności i rasowego podporządkowania. Otwarcie przyznał się również do tego, że nie zapewnił wystarczających zasobów na egzekwowanie praw obywatelskich, mimo że ICERD wymaga restytucji, odszkodowania

¹⁰ Rashawn Ray, Andre M. Perry, *Why we need reparations for Black Americans* (Washington, DC: Brookings Institute, 2020) - <https://www.brookings.edu/policy2020/bigideas/why-we-need-reparations-for-black-americans/> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 20:00].

i przywrócenia mienia.¹¹

Chociaż CERD nie przedstawił jeszcze Stanom Zjednoczonym konkretnych zaleceń w odniesieniu do sprawiedliwości naprawczej, Wysoka Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka¹² w swoim raporcie z 2022 r. na temat systemowego rasizmu w egzekwowaniu prawa wezwała Stany Zjednoczone (wraz z innymi rządami) do zainicjowania reparacji. Chociaż niektóre stany w USA wdrożyły inicjatywy lub komisje odszkodowawcze, aby zaradzić przeszłym krzywdom na tle rasowym, ciągle nie ma formalnej, ogólnokrajowej inicjatywy federalnej mającej na celu przyspieszenie reparacji. Ani sądy amerykańskie, ani inne trybunały sprawujące wymiar sprawiedliwości w USA, nie zapewniły niezawodnych środków zaradczych dla potomków zniewolonych ludzi. Rząd federalny Stanów Zjednoczonych w dalszym ciągu zaniedbuje swoje zobowiązania wynikające z ICERD dotyczące naprawienia systemowego, długotrwałego i poważnego dziedzictwa niewolnictwa i dyskryminacji rasowej.¹³

Odpowiednie regulacje mające za zadanie wymuszenie podjęcia odpowiednich działań zawarte zostały w ICERD. Artykuł 2 ust. 1 Konwencji stanowi, że Państwa-Strony muszą dążyć do eliminacji dyskryminacji rasowej we wszystkich jej postaciach. ICERD zabrania jakichkolwiek praktyk dyskryminacyjnych i wymaga, aby Państwa-Strony *podjęły skuteczne środki w celu przeglądu polityk rządowych, krajowych i lokalnych oraz zmiany, uchylecia lub unieważnienia wszelkich przepisów, które skutkują tworzeniem lub utrwalaniem dyskryminacji*¹⁴. Dodatkowo art. 5 Konwencji gwarantuje równość wobec prawa, w tym *prawo do równego traktowania przed sądami i wszystkimi innymi organami wymierzającymi sprawiedliwość*¹⁵. Artykuł 6 Konwencji wymaga od państw zapewnienia *skutecznej ochrony i środków za pośrednictwem właściwych sądów krajowych* przed aktami dyskryminacji rasowej. Dodatkowo, przytoczony powyżej artykuł 6 ICERD, ustanawia prawo do zadośćuczynienia oraz dochodzenia sprawiedliwego i odpowiedniego zadośćuczynienia za akty dyskryminacji rasowej, takie jak

¹¹ Kayla Fontenot, Jessica Semega, and Melissa Kollar, *Income and Poverty in the United States: 2017* (Washington, DC: US Census Bureau, 2018), <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2018/demo/p60-263.pdf> [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 10:00].

¹² Ang. - the UN High Commissioner for Human Rights.

¹³ <https://edition.cnn.com/2002/LAW/03/26/slavery.reparations/> - [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 10:00].

¹⁴ Zob. art 2. ICERD.

¹⁵ Zob. art 5. ICERD.

zniewolenie czy liczne zbrodnie wobec osób rasy czarnej w Stanach Zjednoczonych. Rząd Stanów Zjednoczonych nigdy w odpowiedni sposób nie zajął się rażącymi naruszeniami praw człowieka popełnianymi wobec osób czarnoskórych w ramach niewolnictwa lub wyzysku, segregacji i przemocy, które nastąpiły wobec *Czarnych*. Dyskryminacja *czarnej ludności*, będąca dziedzictwem zniewolenia, utrzymuje się i jest utrwalana przez gospodarkę, zdrowie, edukację, egzekwowanie prawa i mieszkalnictwo, a także inne polityki i praktyki, które nie eliminują odpowiednio dysproporcji rasowych – część trwającego rasizmu strukturalnego i ujarznienia rasowego, uniemożliwia wielu *Czarnym* awansu zawodowego i ułatwia, między innymi, przemoc policyjną, segregację mieszkaniową oraz brak dostępu do możliwości edukacji i zatrudnienia. Państwa-Strony są zobowiązane na mocy ICERD do przezwyciężenia takiej dyskryminacji strukturalnej, zarówno za pomocą skutecznych środków zaradczych – takich jak odszkodowania i *środki specjalne* – jak i poprzez obowiązek wynikający z Konwencji a dotyczący: *podjęcia kroków w celu usunięcia wszelkich przeszkód uniemożliwiających korzystanie z korzyści gospodarczych, społecznych i kulturalnych osób pochodzenia afrykańskiego, zwłaszcza w obszarach edukacji, mieszkalnictwa, zatrudnienia i zdrowia.*¹⁶

Z drugiej strony, CERD szeroko sformułował, że *sam fakt przynależności do grupy rasowej lub etnicznej, nie stanowi sam w sobie wystarczającego powodu, de iure lub de facto, do umieszczenia danej osoby w areszcie tymczasowym* oraz że Państwa-Strony powinny *dopilnować, aby sądy nie stosowały surowszych kar wyłącznie ze względu na przynależność oskarżonego do określonej rasy lub grupy etnicznej Grupa*¹⁷. Ponadto ONZ w swoim wspólnym stanowisku z 2021 r. w sprawie kary pozbawienia wolności stwierdziła, że *pozbawienie wolności powinno być stosowane w ostateczności* i zaleciła przejście na rozwiązania niepolegające na pozbawieniu wolności.¹⁸

CERD wielokrotnie podkreślał głębokie zaniepokojenie amerykańskim systemem prawa karnego, po raz pierwszy wyrażone w uwagach końcowych do rządu USA z 2001 r., w których zauważył, że *wskaźnik odbywania kary pozbawienia wolności jest szczególnie wysoki w przypadku Afroamerykanów*

¹⁶ Zob. art 6. ICERD.

¹⁷ <https://www.refworld.org/docid/48abd56dd.html> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 13:00].

¹⁸ https://www.unodc.org/res/justice-and-prison-reform/nelsonmandelarulesGoF/UN_System_Common_Position_on_Incarceration.pdf

*i Latynosów*¹⁹. W związku z tym zalecił aby odpowiednie władze Stanów Zjednoczonych podjęły *zdecydowane działania w celu zagwarantowania każdemu prawa, bez względu na rasę, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne*, do równego traktowania przed wszystkimi organami wymierzającymi sprawiedliwość. W swoim ostatnim przeglądzie Komitet poszedł dalej, wyrażając zaniepokojenie faktem, że *członkowie mniejszości rasowych i etnicznych, w szczególności Afroamerykanie, są w dalszym ciągu nieproporcjonalnie aresztowani, osadzani w więzieniach i poddawani surowszym wyrokom, w tym dożywotniemu pozbawieniu wolności bez możliwości wcześniejszego zwolnienia i karę śmierci*²⁰. W szczególności zalecono, aby Stany Zjednoczone zmieniły *prawa i polityki prowadzące do odmiennych rasowo skutków w systemie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych* na wszystkich poziomach władzy oraz wdrożyły *skuteczne krajowe strategie lub plany działania mające na celu wyeliminowanie dyskryminacji strukturalnej*²¹. W swoim oświadczeniu z 2021 r. Stany Zjednoczone podały, że liczba więźniów federalnych spadła do najniższego poziomu od 2000 r., *spadając o prawie 31% od 2013 r.*, choć warto zauważyć, że populacja więźniów federalnych stanowi jedynie około 10 procent całkowitej populacji więźniów w USA²². Rząd Stanów Zjednoczonych w swoich uwagach z 2021 r. podał, że spośród całkowitej liczby osób, które otrzymały obniżone wyroki w wyniku ustawy First Step Act²³, 91% stanowiły osoby rasy czarnej, co jest zgodne z historycznym zjawiskiem nadmiernego nadzoru policji i pobierania nadmiernych opłat od społeczności czarnoskórych. Jednocześnie Stany Zjednoczone nie wspomniały, że ich własny Departament Sprawiedliwości (DOJ²⁴) uznał, że narzędzie oceny więźniów ukierunkowane na szacowane ryzyko i potrzeby (PATTERN²⁵), stworzone przez Departament Sprawiedliwości w związku

¹⁹ <https://www.refworld.org/docid/3f52f3ad2.html> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 14:00].

²⁰ https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CERD/Shared%20Documents/USA/CERD_C_USA_CO_7-9_18102_E.pdf [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 11:00].

²¹ https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CERD/Shared%20Documents/USA/CERD_C_USA_CO_7-9_18102_E.pdf [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 18:00].

²² <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/02/17/under-trump-the-federal-prison-population-continued-its-recent-decline/> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 19:00].

²³ https://www.earningfreedomclemency.com/first-step-act-compassionate-release/?gclid=CjwKCAiA6byqBhAWEiwAnGCA4DtbbKzqmMEJHcDI_KOZphJuXOa3o_gBbz_tkOIDSqjIKL3nnK8rhoCPnoQAvD_BwE [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 19:00].

²⁴ Ang. - Department of Justice.

²⁵ Ang. - the Prisoner Assessment Tool Targeting Estimated Risk and Needs

z ustawą First Step Act, spowodowało dysproporcje rasowe. Pomimo wielokrotnych prób reform narzędzie w dalszym ciągu przeszacowuje liczbę czarnych kobiet, które dopuszczają się recydywy, w porównaniu z białymi kobietami oraz powoduje inne dysproporcje rasowe.²⁶

Władze amerykańskie przetrzymują prawie dwa miliony osób w zakładach karnych na terenie całych Stanów Zjednoczonych, a osoby czarnoskóre są więzione trzykrotnie częściej niż osoby rasy białej. Czarne kobiety są więzione w tempie 1,7 razy większym niż białe kobiety. Chociaż systemowa dyskryminacja osób rasy czarnej jest szczególnie rażąca, Stany Zjednoczone karzą również w nieproporcjonalny sposób ludność tubylczą i Latynosów.²⁷

Dyskryminacja rasowa jest również głęboko wpleciona w praktyki policyjne i pobieranie różnego rodzaju opłat, które poprzez swój charakter nękają oraz obierają za cel osoby czarnoskóre i inne tzw. osoby *kolorowe* najsurowszym dostępnym karom. Jedna na siedem osób przebywających w amerykańskim więzieniu odsiaduje wyrok dożywocia, a prawie połowa z tej grupy to osoby rasy czarnej. Władze USA w dalszym ciągu stosują karę śmierci zarówno w sposób dyskryminujący, jak i arbitralny. W 2021 r. ponad połowa osób straconych była rasy czarnej, a około 60% osób skazanych na śmierć było rasy czarnej lub latynoskiej. Od 1972 r. prawie 200 osób oczekujących na karę śmierci zostało uniewinnionych – 1 na 8,3 straconej osoby.²⁸

Masowe pozbawienie wolności szkodzi nie tylko osadzonym w więzieniach, nieproporcjonalnie osobom *kolorowym*, ale całym społecznościom. Około połowa dorosłych w USA miała członka najbliższej rodziny osadzonego w zakładzie karnym. W przypadku osób czarnoskórych prawdopodobieństwo przebywania w więzieniu kogoś z rodziny jest o 50% większe niż w przypadku rasy białej, a prawdopodobieństwo, że członek rodziny przebywa lub przebywał w więzieniu przez rok, lub dłużej, jest trzy razy większe. Badania pokazują również, że prawie połowa osób osadzonych w więzieniach stanowych

²⁶ <https://www.npr.org/2022/04/19/1093538706/justice-department-works-to-curb-racial-bias-in-deciding-whos-released-from-pris> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 14:00].

²⁷ <https://www.prisonpolicy.org/reports/pie2022.html> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 20:00].

²⁸ <https://www.sentencingproject.org/publications/no-end-in-sight-americas-enduring-reliance-on-life-imprisonment/> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 10:00].

i prawie 60 procent w więzieniach federalnych to rodzice z nieletnimi dziećmi.²⁹

Chociaż niektóre reformy legislacyjne weszły w życie w ciągu ostatniej dekady, Stanom Zjednoczonym nie udało się systematycznie zająć się ogromnym zakresem i głębokością szkód wyrządzonych przez ich system prawa karnego – szkód będących wynikiem świadomych wyborów prawnych i politycznych dokonywanych przez dominującą białą populację wspieraną przez kulturę białej supremacji.³⁰

Aby zaradzić dyskryminacyjnym skutkom masowego osadzania w więzieniach, Stany Zjednoczone powinny:

- 1) zmniejszyć rolę policji w rozwiązywaniu problemów społecznych (w tym bezdomności, zdrowia psychicznego i ubóstwa) i zamiast tego zainwestować w lokalne rozwiązania takich problemów społecznych;
- 2) znieść karę śmierci i rozważyć zniesienie kary dożywotniego pozbawienia wolności; wyeliminować zaostrzenia kary i wymagania dotyczące minimalnego wymiaru kary; oraz poszerzyć dostęp do mechanizmów wcześniejszego zwolnienia, takich jak tzw. kredyty za dobry czas, zwolnienie warunkowe i ułaskawienie;
- 3) zainwestować w programy zapobiegania przestępczości i różnego rodzaju alternatywy dla kary pozbawienia wolności, w tym środowiskowe usługi interwencji kryzysowej, które są zorientowane na ludzką krzywdę oraz traumę, kompetentne kulturowo i nie wykluczają przestępstw sklasyfikowanych jako brutalne;
- 4) rejestrować, przechowywać, monitorować i publicznie rozpowszechniać dane dotyczące wyroków skazujących, wyroków pozbawienia wolności, w tym dane demograficzne dotyczące rasy i pochodzenia etnicznego skazanych.

²⁹ <https://www.epi.org/publication/how-does-our-discriminatory-criminal-justice-system-affect-children-black-children-are-six-times-as-likely-as-white-children-to-have-a-parent-whos-been-incarcerated/> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 19:00].

³⁰ <https://www.vera.org/downloads/publications/for-the-record-unjust-burden-racial-disparities.pdf> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 16:00].

Podsumowanie

Minęło już ponad 50 lat od podpisania przez Stany Zjednoczone ICERD, prawie 30 lat od ratyfikacji konwencji i ponad 20 lat od zidentyfikowania obszernej listy przeszkód utrudniających jej skuteczne wdrożenie. Jednak postęp w kierunku przestrzegania przepisów pozostaje nieuchwytny – a w istocie rażąco niewystarczający – w wielu kluczowych obszarach, w tym w sprawie sprawiedliwości naprawczej; dyskryminacja w amerykańskim systemie prawa karnego; użycie siły przez funkcjonariuszy organów ścigania; dyskryminacja w zakresie regulacji i egzekwowania kontroli migracji; oraz znaczne dysproporcje w obszarach możliwości gospodarczych i opieki zdrowotnej. Strukturalny rasizm i ksenofobia nadal stanowią potężne i wszechobecne siły w społeczeństwie amerykańskim.³¹

Podczas swoich pierwszych dni urzędowania prezydent Joseph Biden wezwał do pilnych działań na rzecz zapewnienia równości dla wszystkich, nazywając to *bitwą o duszę [narodu]*, ponieważ *systemowy rasizm jest żrący, destrukcyjny i kosztowny*. Prezydent Biden oświadczył, że rasizm, ksenofobia, natywidizm i inne formy nietolerancji są *problemami globalnymi*. ICERD jest ważną częścią rozwiązania i aby skutecznie stawić czoła tym globalnym problemom, Stany Zjednoczone powinny wypełnić swoje zobowiązania wynikające z tego traktatu.

Prognozy pokazują, że odsetek Amerykanów, którzy nie są ani *biali*, ani *czarni*, będzie nadal rósł, w niektórych regionach dramatycznie. Do 2030 roku *biali* staną się mniejszą częścią całkowitej populacji narodu, a ich bezwzględna liczba zacznie spadać. Populacja *czarnych*, obecnie nieco ponad 13 procent, będzie rosła, ale powoli. Liczba Latynosów wzrośnie jednak ponad dwukrotnie, z 24 milionów w 1990 r. do prawie 60 milionów w 2030 r. (przy braku całkowitej zmiany przepisów imigracyjnych). Podwoi się także odsetek Azjatów.³²

³¹ <https://www.rwjf.org/en/insights/our-research/2017/10/discrimination-in-america--experiences-and-views.html> [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 13:00].

³² <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6864380/> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 16:00].

Bibliografia

- 1) Rashawn Ray, Andre M. Perry, *Why we need reparations for Black Americans* (Washington, DC: Brookings Institute, 2020) - <https://www.brookings.edu/policy2020/bigideas/why-we-need-reparations-for-black-americans/> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 2) Kayla Fontenot, Jessica Semega, and Melissa Kollar, *Income and Poverty in the United States: 2017* (Washington, DC: US Census Bureau, 2018), <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2018/demo/p60-263.pdf> [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 10:00].
- 3) <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-elimination-all-forms-racial> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 18:00].
- 4) <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 18:00].
- 5) <https://digitallibrary.un.org/record/432925?ln=en> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 6) <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6864380/> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 15:00].
- 7) https://digitallibrary.un.org/record/576098/files/HRI_GEN_1_Rev.8-EN.pdf?ln=en [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 8) https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/SR/A_74_231_Reparations_SR_Racism.pdf [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 9) <https://www.federalregister.gov/documents/2021/01/25/2021-01753/advancing-racial-equity-and-support-for-underserved-communities-through-the-federal-government> [dostęp dnia: 09.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 10) <https://edition.cnn.com/2002/LAW/03/26/slavery.reparations/> - [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 10:00].
- 11) <https://www.refworld.org/docid/48abd56dd.html> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 13:00].
- 12) https://www.unodc.org/res/justice-and-prison-reform/nelsonmandelrulesGoF/UN_System_Common_Position_on_Incarceration.pdf
- 13) <https://www.refworld.org/docid/3f52f3ad2.html> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 14:00].

- 14) https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CERD/Shared%20Documents/USA/CERD_C_USA_CO_7-9_18102_E.pdf [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 11:00].
- 15) https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CERD/Shared%20Documents/USA/CERD_C_USA_CO_7-9_18102_E.pdf [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 18:00].
- 16) <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/02/17/under-trump-the-federal-prison-population-continued-its-recent-decline/> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 19:00].
- 17) https://www.earningfreedomclemency.com/first-step-act-compassionate-release/?gclid=CjwKCAiA6byqBhAWEiwAnGCA4DtbbKzqmMEJHcDl_KOZphJuXOa3o_gBbz_tkOIdsqJiKL3nnK8trhoCPnoQAvD_BwE [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 19:00].
- 18) <https://www.npr.org/2022/04/19/1093538706/justice-department-works-to-curb-racial-bias-in-deciding-whos-released-from-pris> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 14:00].
- 19) <https://www.vera.org/downloads/publications/for-the-record-unjust-burden-racial-disparities.pdf> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 16:00].
- 20) <https://www.prisonpolicy.org/reports/pie2022.html> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 21) <https://www.npr.org/2022/04/19/1093538706/justice-department-works-to-curb-racial-bias-in-deciding-whos-released-from-pris> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 14:00].
- 22) <https://www.vera.org/downloads/publications/for-the-record-unjust-burden-racial-disparities.pdf> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 16:00].
- 23) <https://www.prisonpolicy.org/reports/pie2022.html> [dostęp dnia: 12.11.2023 r., godz.: 20:00].
- 24) <https://www.rwjf.org/en/insights/our-research/2017/10/discrimination-in-america--experiences-and-views.html> [dostęp dnia: 10.11.2023 r., godz.: 13:00].
- 25) <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6864380/> [dostęp dnia: 11.11.2023 r., godz.: 16:00].